

בית נאמן

נמסר במוצ"ש חול המועד פסח התש"ף

נושאי השיעור:

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
 רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
 בשידור ישיר את
 שיעורו של מרן שליט"א
 בערוץ קול ברמה.
 או בקול נאמן: 079-9-367-367
 או בקו בית נאמן:
 079-9270505

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
 רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בשעה 21:00

- א. סדר קריאת הפרשיות בימי הפסח. ב. למה תקנו חכמים 'שור או כשב' ביום שני של פסח? ג. למה לא גומרים את הלל בשביעי של פסח? ד. ליל שביעי של פסח. ה. סוד שמות ע"ב ב'פסוקים'. ו. גם הכופרים על כרחם מאמינים בקריעת ים סוף. ז. בג"ד כ"פ בראש מלה אחרי אה"י. ח. קריאת 'שיר השירים' עם תרגום. ט. סעודת משיח לכולם. י. מנהג הגר"א: בהבדלה במוצאי פסח, במכירת החמץ. י"א. מדיני ספירת העומר (לא ספר לילה אחד, קטן שהגדיל). י"ב. טעה ולא אמר מוריד הטל או ברכנו. י"ג. מנין המרפסות.

משך תורא קדש בכספא פסל במדברא שלח בוכרא

א. מורי ורבותי, שבוע טוב וחג כשר ושמח, קריאת הפרשיות בחג הפסח היא לא כמו בחג הסוכות שקוראים מאותה פרשה קטע אחד בכל יום, "וביום השני", "וביום השלישי", "וביום הרביעי" (במדבר כ"ט), אלא הן מפוזרות ברחבי התורה, עשו להם סימן בארמית: 'משך תורא, קדש בכספא, פסל במדברא, שלח בוכרא' (מגילה דף ל"א ע"א) **משך תורא** (לא משך) - 'משך' זה עור ו'תורא' זה שור, כלומר עור של השור, ומה עושים בעור של השור? כותבים עליו תפלין ומזוזות, **קדש בכספא** - אתה רוצה לקנות דברים של קדושה? תשלם כסף, אל תקח דבר בחינם. אחר כך **פסל במדברא** - ישראל כשהיו במדבר עשו פסל - עשו את העגל, ומה יצא מזה? **שלח בוכרא** - הבכורות היו אמורים לעבוד בבית המקדש, אבל בגלל שעשו את העגל נדחו הבכורות ובאו הלויים תחתיהם.

מתי משתנה הסדר?

ב. זה הסדר בפסח בכל השנים, חוץ משנה שחל פסח ביום חמישי (כמו השנה הזאת) שמשתנה הסדר, במקום "משך תורא קדש בכספא" עושים **משך תורא פסל בקודשא**, מה זה פסל בקודשא? יום שלישי של פסח היה צריך להיות "קדש לי כל בכור", אבל אי אפשר לקרוא קדש לי כל בכור, כי זה חל בשבת, ובשבת צריך שיהיו שבעה עולים, אז קוראים פסל - "פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים" בפרשת כי תשא (שמות ל"ד), וגם זה לא מספיק, אז מתחילים שני קטעים לפני כן "ויאמר משה אל ה', ראה אתה אומר אלי העל את העם הזה, ואתה לא הודעתני את אשר תשלח עמי, ואתה אמרת ידעתיך בשם, וגם מצאת חן בעיני" (שמות ל"ג י"ב), א"כ השנה הסימן הוא ככה: **משך** - "משכו וקחו לכם" (שמות י"ב כ"א), **תורא** - "שור או כשב" (ויקרא כ"ב כ"ו), **פסל** - "פסל-לך שני לוחות אבנים כראשונים" ומתחילים קצת לפני כן, **בקודשא** - "קדש לי כל בכור" (שמות ל"ג). **כסף** - "אם כסף תלוה את עמי" (שמות כ"ב כ"ד), **במדברא** - "ידבר ה' אל משה במדבר סיני" בפרשת בהעלותך (במדבר ט'), **שלח** - זו פרשת שלח, **בוכרא** - זה "כל הבכור" (דברים ט"ו י"ט), וזה קוראים בחוץ לארץ, בארץ אין לנו בוכרא, הקריאה האחרונה של שביעי של פסח היא פרשת בשלח.

למה תקנו חכמים 'שור או כשב' ביום שני של פסח?

ג. ולמה תקנו חכמים 'שור או כשב' ביום שני של פסח? כי היתה מחלוקת

- פעם היו עושים את כל הסימנים בארמית, סימנים יפים מאוד לזכור אותם.
- יש כאלה מביאים לך דבר של מצוה בחנם אל תקח, תאמר לו אני צריך לשלם משהו, כתוב בזהר בפרשת תרומה (דף קכ"ח ע"א) **שדבר שהוא מצוה משלמים עליו**. ויש לזה הוכחה מדוד המלך שאמר **ולא אעלה לה' אלקי עולות חנם** (שמואל ב' כ"ד כ"ד).

גדולה בין הצדוקים ובין חכמי ישראל, הצדוקים אומרים **ספירת העומר מתחילה** "ממחרת השבת" (ויקרא כ"ג י"ב) כלומר מחכים עד שתגיע שבת ואחר כך מתחילים לספור העומר, וחכמים אומרים לא ככה, אלא **ממחרת השבת פירושו ממחרת החג** (ליל ט"ז בניסן), ו"השבת" שנאמר כן זה יום טוב שנקרא "שבת שבתון", ויש כמה הוכחות לזה בגמרא (מנחות דף ס"ה ע"ב). ההוכחה היפה שהרמב"ן (ויקרא כ"ג י"א) סומך ידו עליה, שאם אתה אומר שבת בראשית (כלומר שבת כפשוטה), אינך יודע מה היא. מה הפירוש? אם אתה אומר "וספרתם לכם ממחרת השבת" הכוונה לשבת רגילה, איזו שבת זו, הרי כל השנה יש בה 50 שבתות? ולא דבר לפני כן על שבת שאחרי פסח, מה זה "וספרתם לכם ממחרת השבת"? אבל אם תאמר ש"השבת" זה יום טוב, זה מובן, ממחרת השבת הכוונה ממחרת יום טוב [שדברנו בו]³. **ולכן תקנו חכמים לקרא פרשת 'שור או כשב' ביום שני של פסח, כי שם כתוב: 'וספרתם לכם ממחרת השבת', ללמדנו שספירת העומר מתחילה ביום שני של פסח**. אבל יש לי שאלה, למה מתחילים בשור או כשב וממשיכים בקריאת כל החגים: שבת, פסח, ספירת העומר, שבועות, ראש השנה, יום הכיפורים וסוכות, שבביל מה כל האריכות הזו? אנחנו הרי קוראים בחול המועד, ומספיק שלשה עולים בלבד. **חשבתי שהתקנה הזאת נועדה בעיקר לבני חוץ לארץ, כי בחוץ לארץ יום שני של פסח זה יום טוב, ובוים טוב יש ששה עולים**, ולפעמים רוצים להוסיף, אז יש להם קטע ארוך, אבל בארץ ישראל אפילו גמרו פרשת העומר בלבד, כשהגענו לפסוק "ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקצרך ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזוב אותם אני ה' אלהיכם" (ויקרא כ"ג כ"ב) גמרנו חובת היום. מה אכפת לנו עכשיו לדעת על ראש השנה וכיפור וסוכות? אבל לא משנים מנהג שנהגו קדמונים, אבל **בדיעבד אם אדם ביום שני של פסח בארץ ישראל קרא עד הפסוק 'ובקצרכם את קציר ארצכם' ולא המשיך הלאה, יצא ידי חובה, כי חובת היום קראנו**. ושלווה עולים יכולים לקרא קטע כזה ארוך,

3. היום דעת הצדוקים נשתכחה מן העולם, ודעת הקראים גם כן נשתכחה (אולי הקראים ממשיכים בזה, אבל אף אחד לא מתייחס אליהם). ובתחילה האתיופים היו עושים ככה, לפני מאה שנה היה תלמיד חכם שנסע במצות הרב אברהם יצחק הכהן קוק ע"ה שאמר לו לך תראה את השינויים שיש להם, אחד השינויים שתפסו את הפסוק "ממחרת השבת" כפשוטו, אם חל פסח בחמישי לא מונים את העומר בליל ששי, אלא מחכים חמישי ששי שבת, במוצאי שבת מברכים "על ספירת העומר". אז הוא עמד, כינס ארבע מאות קייסים (רבנים שלהם) אמר להם בכל העולם כולו מפרשים ממחרת השבת ממחרת החג, וקבלו עליהם. הם אנשים ממושגעים וציינתנים, לא כמו שחושבים שהאתיופים עושים

מהומות, הם לא ככה. אם אנחנו נדע להתייחס אליהם בכבוד יחזירו לנו אותו דבר. לאט לאט. הם מקבלים תורה שבעל פה. ומקבלים כמה וכמה דברים.

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:35	19:48	20:28
18:52	19:50	20:26
18:42	19:51	20:25
18:51	19:49	20:24

להקדשות והנצחות 052-7130-552

שור או כשב, ופרשת מועדי ה', ואחר כך כל ענין הפסח, ואחר כך ספירת העומר וחג השבועות, זה מספיק.

למה לא גומרים את ההלל בשביעי של פסח?

ד. כל יום בחול המועד ובשביעי של פסח אומרים הלל בדילוג, ולכאורה שביעי של פסח זה חג, למה לא נגמור את ההלל ונברך עליו? אלא אמרו חכמים (ילקוט שמעוני אמור רמז תרנ"ד) שרצו מלאכי השרת להודות לקדוש ברוך הוא על שהטביע את המצריים בים, אמר להם הקב"ה לא, אחר הכל אלה מעשה ידי, "מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה"? אין שירה היום, עם כל השנאה שעשו המצריים לישראל במשך מאתיים שנה, עינו אותם בשעבוד, בפרך, בחומר ובלבנים" (שמות א' ט"ז), עם כל זאת צריכים לרחם על האומללים האלה⁵, לכן לא אומרים הלל גמור ביום שביעי של פסח. ויש רמז נפלא לדבר הזה, אי אפשר להאמין איך מוצאים רמזים לכל דבר. בכל התנ"ך הודו כתוב עם וא"ו, חוץ מפעם אחת ויחידה, במזמור של פסח (מזמור ק"ז) שכתוב שם "הדו לה' כי טוב כי לעולם חסדו" (ו'הדו" חסר וא"ו, נראה כמו 'הדו'... 'מהדו ועד כוש'. אסתר א' א'), למה חסרה ו'? לא ידוע למה, ראיתי שהודו בלי ו' עולה בגימטריא 15, ובחמשה עשר לחודש אומרים הלל גמור (דהיינו בליל פסח וביום פסח. בלילה אומרים בתפלת ערבית בבית הכנסת, ואחר כך בהגדה של פסח, וביום בתפלת שחרית). ואם היתה ב-ו' (הודו), זה יוצא 21 - כ"א דהיינו שביעי של פסח [כ"א לחודש], והרי לא אומרים בו הלל גמור, לכן כתוב הדו בלי ו'. "הדו לה' כי טוב"⁶.

ליל שביעי של פסח

ה. ברכת 'שהחיינו' לא אומרים בקידוש של ליל שביעי של פסח כי הכל רגל אחד, אבל בחג הסוכות אומרים שהחיינו פעם שניה בשמיני עצרת, כי זה רגל בפני עצמו, ואילו בפסח הכל אותו חג. בליל שביעי של פסח אחרי שגומרים את הסעודה בבית הולכים לקרוא תיקון שביעי של פסח, חיבר אותו בעל חמדת ימים. פעם - בחוץ לארץ קראנו אותו בבית, וכאן אפשר לארגן את זה בבית הכנסת, אלא שהתיקון ארוך והוא יקח כל הלילה, ויש אומרים שזה לא מתאים לליל שביעי של פסח ע"פ הקבלה, ככה כותב רבי חיים פאלאג' (מועד לכל חי סי' ד' אות ל"ח), לא שהמחבר פסול בעיניו, הוא לא פסול, אלא אמר שצריכים לחזור הביתה מוקדם. ולכן קוראים עד חצות, את התנ"ך קוראים ביחד, וכשמגיעים לתהלים מחלקים את הפרקים, כשמגיעים לזוהר כל אחד קורא דף, כשמגיעים למשניות כל אחד קורא מסכת, וקרוב לחצות קוראים שירת הים עם מנגינה

4. יש נוהגים (ככה נהגנו בחוץ לארץ) שבימים כאלה מברכים "לקרא את ההלל", לא "לגמור", ובימים שגומרים את ההלל אומרים "לגמור את ההלל", ובארץ ישראל נהגו [הספרדים] שכאשר אומרים הלל בדילוג לא מברכים בכלל, אלא מתחילים מיד "הללויה הללו עבדי ה'"

(ש"ע סי' ט"ב סעיף ב'), ככה נהגה על פי דעת הרמב"ם (פי"א מהלכות ברכות ט"ז).

5. מכאן אני לומד קל וחומר לאחינו החילונים שצריך לקרב אותם בנחת, לא בכח, מי שחושב לקרב בכח ייצא לו הפוך, חינוך באימה סופו של החניך להיות במה... חינוך צריך להיות בדיבורים, במעשים טובים, בפרגון. ככה צריך להיות. קל וחומר מהמצריים שכמה שעשו לנו, התורה אומרת "לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו" (דברים כ"ג ח).

6. וזה המזמור של פסח, אע"פ שאינו מופיע בספרי האשכנזים, הספרדים מדורי דורות אמרו את המזמור הזה בפסח. הראו לי בספר צרור המור על התורה של רבי אברהם סבע (פרשת לך לך) שאומר: המזמור של פסח "הדו לה' כי טוב כי לעולם חסדו, יאמרו גאולי ה'" וגו'. והוא הכי מתאים לפסח, הוא מתאר איך ישראל מתקצבים מכל הגלויות שלהם, וכמה סבלו בדרך, כמה שנאה עשו להם, ויש שם רמז על פסח: "חוגו ויגועו כשכור וכל חכמתם תתבלע" (פסוק כ"ז), יחוגו זה חג הפסח, ויגועו גימטריא פסח, בפסח צריכים לשתות הרבה עד שמגיעים לשכרה (ראה ירושלמי פסחים רפ"ו) - ויגועו כשיכור", ויש לי עוד כמה רמזים בזה אבל הרמז הנפלא זה של הודו והדו.

כמו כל שבת (אנחנו היינו עושים ככה, השנה אני לא יודע אם נוכל להתפלל בבית הכנסת). ומי שיאמר שבגלל שלקוח מספר חמדת ימים אסור לקרא אותו, הוא לא יודע מה הוא מדבר, הרי יש לנו את כל התפלות להוצאת ספר תורה (בחגים), וכולם לקוחים מספר חמדת ימים, אז מה קרה לדבר הזה?! וכי יש לו דברים משלו בתיקון הזה? שום דבר לא משלו, הכל דברי נביאים ודברי חז"ל שמדברים על הגאולה.

סוד שמות ע"ב ב'פסוקים'

7. בקריאת התורה ביום שביעי של פסח יש לנו משהו מיוחד, שלשה פסוקים רצופים בתנ"ך שכל פסוק יש בו שבעים ושתים אותיות בדיוק, הסימן שלהם "ויסע ויבא ויט". הדבר הזה עמדו עליו ראשוני ראשונים, רש"י בסוכה (דף מ"ה ע"א ד"ה אני) כותב את זה, ובזה מבאר את מה שאומרים: "אני והו הושיעה נא", האבן עזרא (בחומש שם) כותב את זה (כלי שראה את רש"י כמובן), וכבר בזוהר (שמות דף נ"ב ע"א) כותב את זה⁸. והסדר של השמות שיוצאים מהם זה ישר הפוך ישר (סימן לדבר "ויאמר אלקים יהי אור" (בראשית א' ג'), יהי ראשי תיבות ישר הפוך ישר), הפסוק הראשון (ויסע) הולך על הסדר, הפסוק השני (ויבא) הולך הפוך - מתחילים מסופו לראשו, והפסוק השלישי (ויט) הולך על הסדר. מה יצא לנו? השם הראשון של שמות ע"ב זה והו, וא"ו של ויסע, ה"א זו האות האחרונה של פסוק ויבא - "ולא קרב זה אל זה כל הלילה", והוא "ו האחרונה זה ויט, ורש"י אומר זה מה שאומרים "אני והו הושיעה נא", זה לקוח מהפסוקים האלה¹⁰. והשם השני יל"י - "יד של ויסע, ל' של כל הלילה (כי את הה"א כבר לקחנו לשם הראשון ולפניה יש למ"ד), והיו"ד האחרונה ויט, יש לך יל"י, מה זה אומר? יל"י זה ראשי תיבות למען יחלצון ידידיך¹¹.

7. בתוספת דורות שעברו היו מוכרים את הפסוקים כשמוכרים את העליות לתורה, ולא אומרים שני ושלישי ורביעי, אלא אומרים 'הפסוקים', וכולם מבנינים שהפסוקים פירושו "ויסע ויבא ויט", ויש דבר מיוחד בפסוקים האלה. ויש מלה קשה מאד שם: "ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה", איך זה יכול להיות? וכי הענן והחשך מאיר את הלילה? הוא מחשיך את הלילה! והיו מפרשים (הביא אותם אבן עזרא) שפירשו ש"ויאר" זה לשון נקיה, כמו "אור לארבעה עשר" (פסחים ב' ע"א) והכוונה חושך לארבעה עשר, וגם כאן: "ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה" - והחשיך את הלילה. אבל זה מוזר, אף פעם התורה לא תקרא לחשך לשון אור, איפה מצאנו דבר כזה? יש פתח דבריך יאיר" (עין בארים נסי פסחים ע"א), אבל באמצע הפסוק יגיד יחשיך, כמו "וימש חשך" (שמות י' כ"א), "ותחשך הארץ" (שם ט"ו), מה רע בזה?! אלא הפירוש הנכון כמו שרש"י אומר (וככה גם התרגום אומר): "ויהי הענן והחשך - למצרים, ולישראל - האיר כל הלילה", כלומר בא המלאך הזה שהוא המוליך את עמוד הענן באמצע בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל, ויהי הענן והחשך למצרים, שלא ראו איפה ישראל הולכים, ולכן לא קרב זה אל זה, ולישראל הגיע להם עמוד האש והאיר להם את הדרך, אבל אם כן הפסוק חסר, היה צריך לומר ויאר לבני ישראל את הלילה, והפסוק לא אמר ככה אלא רק "ויאר את הלילה", מדוע? כי יש מנין מדויק של האותיות, בכל פסוק שבעים ושתים אותיות.

8. אבל מי שהדפיס את הזוהר לא ידע שכבר קדמוהו רבנו, חשב שזה סוד גדול שאף אחד לא ידע אותו, לכן השמיט מהזוהר את השמות, וכתב אותם בסוף זוהר ספר שמות (דף ע"ד ע"א), אמר יש כאן סוד גדול ואני לא מפרסם אותו לרבים, שמתו אותו בסוף הספר, אילו ידע שזה כבר כתוב, בר בי רב דחד יומא יודעים את זה, לא היה עושה מזה רעש גדול, כבר יודעים את השמות שלהם.

9. והשם הזה (והי"ו) רמז בקידוש של ליל שבת ויכולו השמים והארץ ראשי תיבות וה"ו, והמלה ויכלו גימטריא שבעים ושתים, ושם רמז השם הראשון של שמות ע"ב.

10. התוספות (שם ד"ה אני) פירשו אחרת. הכוונה שגם הקב"ה כביכול אתנו בצער, "עמו אנכי בצרה" (תהלים צ"א ט"ז), אני והוא - כשאתה מושיע אותנו אתה מושיע כביכול גם לעצמך, ומכל מקום זה קצת דחוק, כי מלת והו בלי אל"ף בסוף, חכמים לא יכולים לכתוב עוד אל"ף שיהיה "והוא"? כמו "והוא רחום יכפר עוון" (תהלים ע"ח ל"ח), למה אין אל"ף? אלא על כרחך שיש כאן שמות מיוחדים.

11. כשאתם חולה יש תלמידי חכמים מיוחדים שכאשר תופסים בידו של החולה ואומרים לו תן לי את היד שלך מרפאים אותו. היה מעשה ברב עובדיה ע"ה שפעם חותנו רבי אברהם פטאל ע"ה היה שוכב בבית חולים, והוא הלך לבקר אותו (וחותנו היה בן ששים וחמש ואולי שבעים

ממונות כשרות שלום בית

בית ההוראה כסא רחמים

בנשיאות מרן רה"י רבנו מאיר מאזוז שליט"א

מלכה אלפוני בל (נושא האגף)

02-5353-383

הינוד ילדים

הרבני אגף שירות המענה

א-ה' 8:00-24:00

י' ו' 9:00-21:00

ז' ח' אגף לפני הקי"ה

www.yhr.org.il

בית ההוראה

א-ה' 8:00-24:00

י' ו' 9:00-21:00

ז' ח' אגף לפני הקי"ה

קריעת ים סוף בכל שנה

ז. דבר מיוחד יש בתורה, שאחרי אלפי שנים מתגלה לכולם שכל מה שכתוב בתורה אמת לאמתה, התורה אומרת דברים, ואנשים אומרים מי אמר? מי מוכיח? מאן מוכח? מאן מפיס? אבל אחר כך רואים שהכל אמת. יש עתון שנקרא "הצפירה" (העורכים של הצפירה לא היו בסדר, אני לא ראיתי אותו אף פעם. אבא ע"ה אמר שהוא ראה את הצפירה, ואחרי שהרבנים בירושלים הכריזו עליו שלא לקרא בהצפירה, היה כתוב עליו: הצפירה בחרם, העורך של הצפירה זה אליעזר בן יהודה, אדם רחוק רחוק ה' רחם, אבל הוא כותב לפי תומו. אפילו גוי מסיח לפי תומו כשר לעדות), והוא אומר שבשנת תר"ן (ככה אני זוכר) עמדו הגוים לחפור תעלת סואץ¹², וזה היה בליל כ"א בניסן ליל שביעי של פסח, ובחצות הלילה ראו החופרים שהמים התרוממו, נצבו כמו נד ועלו למעלה, ככה אמרו, מה זה? התברר להם שבלילה הזה היתה קריעת ים סוף, רבע שעה המים עמדו כמו נד אחר כך חזרו למסלולם¹³.

נמצאו שרידים מהמרכבה של פרעה

ח. ויש עוד דבר שגילו אותו מקרוב (מישהו הביא לי את זה מהאינטרנט), שמצאו את המקום המדויק שהיתה בו "קריעת ים סוף", ואיך מצאו אותו? נכנסו למעמקי הים וראו שם שרידים מהמרכבה של פרעה: "כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים" (שמות י"ד כ"ג), ויש שם "אופן מרכבותיו", אופנים ממרכבות פרעה, ולקחו אותם למעבדה, וגילו שהם עתיקים מאד יש להם לפחות שלשת אלפים שנה וזה מתאים בדיוק לתקופה של פרעה, ופרעה טבע ולא נשאר ממנו זכר אבל אופני הברזל שלו נשארו - "ויסר את אופן מרכבותיו וינהגו בכבדות" (שמות י"ד כ"ה). כל ידיעה מהסוג הזה צריך לשמור אותה, ואל תאמר "מה אכפת לי, הרי אני מאמין בתורה", כי נכון שאתה מאמין, אבל יש כאלה בדורות הבאים שיגידו: מי אמר, ומה אמר? לכן צריך לשמור את זה, ולהראות להם שכל מה שכתוב בתורה שלנו הוא אמת לאמתה.

שמונה מי יודע?

ט. בשירת הים יש דבר מיוחד. יש לנו כלל בכל התנ"ך: בג"ד כפ"ת בראש מלה אחרי אהו"י - רפה¹⁴, חוץ משמונה פעמים בתנ"ך כולו שבאו דגושים אחרי אהו"י, והם מנויים במסרה (דניאל ה' י"א), וחמשה מתוך השמונה מופיעים בשירת הים ומה הם: "אשירה לה' כי גָאָה גָאָה" (שמות ט"ו א'), והגימ"ל של גָאָה צריכה להיות רפויה, כי "גָאָה" מסיימת בה"א, אבל היא דגושה, וזה כתוב פעמיים גם בהתחלה, וגם בסוף בפסוק: "ותען להם מרים שירו לה' כי גָאָה גָאָה" (שם פסוק כ"א). וכן "מי כמוכה באלים ה', מי כמוכה נאדר בקודש" (שם י"א), שהיה צריך להיות "מי כמוכה" השניה ג"כ רפה כי הכ"ף אחרי הו"ד של "מי", אבל זה בדגש וזה יוצא מן הכלל. וכן "נחית בחסדך עם זו גָאָלַת" (שם י"ג), שהיה צריך להיות "גָאָלַת" בגימ"ל רפויה, אבל כתוב "גָאָלַת" בגימ"ל דגושה שלא כדון. והאחרונה שבהם "בגדול זרועך ידמו כָאָבֵן" (שם ט"ז) שהיה צריך להיות כתוב "כָאָבֵן" בכ"ף רפויה, וכתוב בכ"ף דגושה. ויש לחלק מהם טעמים, כמו מדוע "כאבן" דגושה? כותב מרן בב"י (ס"ו נ"א) בשם הארחות חיים (הל' מאה ברכות ס"ו ל"ב) שאחרת זה יכל להישמע "ידמו כָאָבֵן", כאילו חס וחלילה ישתיקו אותך באבן, ולכן כתבו "כָאָבֵן" בדגש, ואין חשש לטעות. וכן "גָאָלַת" בדגש, כי אם תאמר "גאלת" בגימ"ל רפויה זה יכול להישמע מלשון "לחם מגואל" (מלאכי א' ז') שהכוונה מטונף. וכן "מי כמוכה" בדגש, כדי שלא יחשבו שהכוונה לפסל של מיכה שעבר אתם בים. כי היה רשע אחד ששמו היה מיכה והיה עובד עבודה זרה¹⁵, וכתוב שמיכה הזה קרא לפסל שלו בשם הו"י¹⁶, לכן אם היינו אומרים: "מי כמוכה באלים ה' מי כמוכה" בכ"ף רפויה, היה נשמע ה' של מיכה, שהרי הוא קרא לעבודה זרה שלו בשם ה', לכן כתוב מי כמוכה בדגש.

14. פירושו שכל מלה שמתחילה באחת מאותיות בג"ד כפ"ת, ולפניהם בסוף המלה הקודמת יש אות אל"ף או ה"א או ו"א או יו"ד, אז הב"ת תהיה רפויה, וכן גם גימ"ל, כ"ף, פ"ה, וכן דל"ת גם תהיה רפויה, ויש מי שידע לבטא אותה יפה מאד כמו התימנים. וכן גם התי"ו תהיה רפויה. וזה חוץ ממפיק ומפסיק ודחיק ואתי מרחיק.

15. ויש מדרש (הובא ברש"י בסנהדרין דף ק"א ע"ב ד"ה נתמכר) שפרעה היה לוקח את ילדי ישראל מכניס אותם בחומר ובלבנים. מי שלא גמר את מכסת הלבנים שלו היו לוקחים את הבן שלו רחמנא ליצלן ומכניסים אותו בבנין, ומשה רבנו שאל למה ככה, מה עשו הקטנים האלה? אמר לו הקב"ה אתה רוצה להוציא אותם? תדע לך שהם יהיו רשעים, אמר לו משה אני מוציא אחד ואקוה שהוא יהיה בסדר. והוציא תינוק אחד וגדל הילד הזה והיה לו פסל שנקרא בשם "פסל מיכה" (ומסופר עליו בספר שופטים בפרקים האחרונים).

16. וכתוב בגמרא (שבועות דף ל"ה ע"ב) שזה שם הו"י שמותר למחוק אותו.

12. תעלת סואץ ידועה היום, היא מחברת כמה מדינות אחת לשניה, לפני כן היו צריכים לעשות סיבוב, עכשיו בזכות תעלת סואץ יכולים לעבור. וכמה מלחמות (במלחמת ששת הימים ולפני כן) היו על תעלת סואץ.

13. זה ראיתי בספר כרם הצבי של חכם מלונדון שמו צבי הירש פֶרְבֶר, יש לו חידושים יפים מאד על התורה, רבני ג'רבה כל הזמן כשעושים דרשה על הפרשה מביאים את 'שביל הצבי', 'כרם הצבי' (שביל הצבי על חמש מגילות, וכרם הצבי על התורה), פעם היה בידי, הביא לי אותו רבי כמיס כהן (רבה של אחרא צנירה, ואחר כך באשדוד), וראיתי שם ורשמתי את זה. היום חפשתי את זה, ואין שם את הסיפור, כי אני חשבתי שזה מופיע בכרם הצבי על ספר שמות, אחר כך הראו לי שזה מופיע בכרם הצבי בסוף ספר בראשית (בקונטרס דגל מחנה יהודה), אפשר להוציא מהמחשב ולראות את הקטע הזה. שמעתי שניסו ללכת לספריה הלאומית להוציא את העיתון הזה, אבל אמרו העיתון הזה נאבד (אבל יש מי שמעיד עליו - החכם הג'ל רבי צבי הירש פרבר). יש גם סידור של הרב חיד"א שמו תפלת ישרים, ואני ראיתי אותו שלם (קרוע קצת אבל שלם) ושם כתוב שמות הו"י, וזה חידוש גדול, עד ימיו היו כותבים י"ו, והרב חיד"א הראשון שהדפיס סידור בשנת תק"ס (הוא היה בן שבעים ושבע) ואמר "הדפסתי אותו עם שם המיוחד במילואו", והחזרתי את הסדור למי שנתן לי אותו (איני זוכר מי נתן לי אותו), אחר כך אמרתי נוציא אותו מהמחשב, אמרו לי במחשב יש רק פתח השער, ואחר כך חסרים כמה דפים, חסרה הקדמת הרב חיד"א, חבל, מה נעשה? ולמה אני אומר את זה? כי יש חכם אחד אשכנזי בבני ברק, שהוציא כרוז לפני כמה שנים שאסור להתפלל בסידורי הספרדים, למה? כי בסדור שלהם כתוב שם הו"י במילואו ומחר יזרקו אותו. לא יזרקו אותו, לדברייך גם חומש נעשה לו י"ו?!" מה קרה לך?!" הרב חיד"א מתפאר שהדפיס סידור עם שם הו"י מלא, למה אתה עושה הפוך?!

אמנם אם אדם כותב נוסח ברכת "על המוחיה" וכדומה בברכונים כאלה שמדביקים אותם למקור עם מגנט, לא כדאי לכתוב בהם שם הו"י, משום שאחר כך המגנט יפול והברכה תלך לאשפה, זה אסור, אבל סדור שלם לא יזרקו אותו לאשפה כמו שאין זורקים את החומש. אבל יש דברים שהם נזרקים. אם היו יודעים בזמנו כמה חשובה הידיעה הזאת של הצפירה שבליל שביעי של פסח עמדו המים כמו נד וזה דבר נפלא מאד, היינו שומרים את זה. הנה אפילו הכופרים מודים בדבר הזה.

לפרטים והזמנות:
053-6652663

כל תשמישי הקדושה במקום אחד
ספרי תורה • תפילין • מזוזות • מגילות ועוד

מוצה ע"י מגוהים מוסמכים מיושבת כסא רהמים

שלוש מי יודע?

י. היה מעשה ששמענו ממורי ורבי הרב יצחק בוחניץ ע"ה, והוא גם כתב אותו בספרו (ויאמר יצחק ח"ג דרוש א') שהיה יהודי אחד שבא לעיר אחת בספרד והיה שם רחוב שאסור ליהודים לעבור בו, ואותו יהודי לא ידע מזה, וקם בבוקר יום שבת והלך באותו רחוב מסוכן לפי תומו, ראה אותו איזה כומר, תפס אותו ואמר לו מה אתה עושה כאן? זה רחוב מסוכן, אני עכשיו אמסור אותך למלכות ויהרגו אותך, אבל אחר כך אמר חבל עליך, אתה דומה לי מאד, ולכן אני ארחם עליך ולא אמסור אותך למלכות, אבל אתה תשב בביתו ותאכל לחם צר ומים לחץ, נביא לך רק לחם פירות ירקות ומים, זה הכל (הרי אתה לא אוכל מהמאכלים שלנו). מה יעשה אותו יהודי?! מסכן. וכך כל יום היה מביא לו אוכל ומספר לו על דא ועל הא. יום אחד אותו יהודי רואה שהכומר בצעק גדול, שאל אותו מה יש לך? ענה לו שהכומר הגדול שלהם (האפיפיור או הבישוף) נתן להם שאלות קשות ואנחנו חושבים עליהם ואין לנו תשובה, ועוד מעט מגיע הזמן שצריך לענות תשובות. שאל אותו מה השאלות? אמר לו שאלה ראשונה: מתי התרנגול קרא קוקוריקו ונשמע קולו בכל העולם? איך יתכן כדבר הזה שהתרנגול גיד קוקוריקו בהודו וישמעו אותו בכל העולם כולו?! אין דבר כזה. השאלה השנייה: היכן מצינו פיסת קרקע שזרחה עליה הלבנה פעם אחת בהיסטוריה ושוב לא זרחה עליה יותר? וכי יש דבר כזה בעולם?! הרי אם הלבנה זורחת על מקום מסוים, כל ערב היא זורחת שם. ודבר שלישי: מה אני חושב עכשיו? וכי אני יורד למחשבות בני אדם?! איך אדע?! שאל אותו היהודי: מתי הזמן לעמוד במבחן ולהגיד את התשובות? אמר לו בעוד שבוע. אמר לו הרי אנחנו דומים (אמרת לי שבזכות זה שאני דומה לך הצלת אותי ממוות), תתן לי את המלבוש שלך, רק תוריד ממנו את השתי וערב, ואני אלך ואענה במקומך, הכומר התפלא, מה אתה יכול לענות?! תגלה לי! אמר לו היהודי לא, אני לא אגלה לך. תן לי לענות, אני והמזל שלי, כי אולי התשובות שלי לא נכונות. והכומר הסכים.

היהודי שהתחפש לכומר

יא. הגיע היום, הלבישו אותו בגדי שש "וישם רביד הזהב על צווארו" (בראשית מ"א מ"ב) בלי השתי וערב, והלך אותו חכם מחופש לכומר, והבישוף שואל את כל הכמרים מי יודע לענות תשובות? ואף אחד לא יודע, כולם בורים וחמורים... קרא אותו היהודי "אני יודע", הבישוף שמח ואמר: בוא הנה! ושאל אותו: מתי התרנגול קרא קוקוריקו ושמעו אותו בכל העולם? אמר לו זה כתוב בתורה, נח אסף את כל החיות הבהמות והעופות לתיבה, והיו שם שנה שלימה, ובוודאי שבמשך השנה התרנגול קרא קוקוריקו ושמעו אותו בכל העולם, שהרי כל העולם היה בתיבה, כולם טבעו במים ונשארו שמונה אנשים - נח ואשתו ובניו ושני בניו, והתרנגול קרא ושמעו את הקוקוריקו הזה, אמר לו הבישוף: חזק וברוך! שאל את השאלה השנייה: היכן מצינו פיסת קרקע שזרחה עליה לבנה לילה אחד בהיסטוריה האם יש כדבר הזה בעולם? אמר לו היהודי בודאי שיש דבר כזה, בליל כ"א בניסן בשנת אלפיים ארבע מאות ארבעים ותשע לבריאת העולם נקע ים סוף והמקום הפך ליבשה, והלבנה זרחה שם ולמחרת "וישב הים לפנות בוקר לאיתנו" (שמות י"ד כ"ז), ומאז לא הייתה קרקע גלויה שם. אמר לו חזק וברוך. אבל מה תענה על השאלה השלישית: מה אני חושב עכשיו? אמר לו אתה חושב שאני כומר אבל אני לא כומר אני יהודי... התפלא: אתה יהודי?! איך הגעת לכאן? אמר לו הסיפור כך וכך, שמע הבישוף ואמר טוב, בזכות התשובות שלך אתה משוחרר, לך מכאן.

קריאת שיר השירים עם תרגום שביעי של פסח

יב. אחר הצהריים של יום שביעי של פסח קוראים שיר השירים עם תרגום¹⁷, לא כולם קוראים את זה אבל זה דבר מאד יפה, ואבודרהם (בסדר ההגדה) מעיד שהיו קוראים בפסח שיר השירים. והתרגום הזה יש לו מנגינה יפה ומיוחדת והיו קוראים אותו בכליון הנפש - "נכספה וגם כלתה נפשי" (תהלים פ"ד ג)¹⁸. ובחוץ לארץ התרגום הארמי תורגם לערבית. כי בחוץ לארץ היה יומיים חג - שביעי של פסח ושמיני של פסח, והיו קוראים ביום הראשון עד "באתי לגני", וביום השני מ"באתי לגני" עד הסוף, אבל בארץ שאין לנו זמן כי יש חג רק יום אחד אנחנו קוראים רק את התרגום הארמי בלבד. ובסייעתא דשמיא כתבנו תרגום בעברית לתרגום בערבית, ומי שרוצה להבין את המלים של התרגום יקרא אותם בספר ה' נסי חלק א' בסוף, יש שם שיר השירים והתרגום עם תרגום לעברית.

סעודה שלישית בשביעי של פסח

יג. בשביעי של פסח עושים סעודה שלישית אפילו אם לא חל בשבת. וזה לפי כולם, לפי דעת הרמב"ם ולפי דעת הגר"א ולפי הבעל שם טוב. הרמב"ם הוא עמוד ההלכה ועמוד החקירה¹⁹. והגאון מוילנא היה גאון התורה והיה זוכר את כל התלמוד, למד אותו מאה פעמים ואחת²⁰. והבעל שם טוב - ראש החסידים. שלשתם אומרים לעשות סעודה שלישית ביום שביעי של פסח. היכי משכחת לה? כל אחד בשיטה שלו. הרמב"ם אומר שביום טוב עושים סעודה שלישית כמו שעושים בשבת (עיי' בטור סי' תקכ"ט ובב"ש שם), והגר"א אומר נעשה סעודה שלישית ונאכל עוד פעם מצות, כיון שעוד מעט לא נאכל יותר מצות, כי במוצאי פסח אוכלים חמץ ונתגעגע למצה (כי הגר"א לא היה אוכל רק מה שיש בו מצָה בלבד), והבעל שם טוב אומר שזו "סעודה של משיח" ולכן צריך להביא גם ארבע כוסות. אבל לא ממש ארבע כוסות (רק הבעל שם טוב היה יכול לעשות את זה) אלא נביא ארבע כוסות קטנטנות ונשתה, זו כנגד הכוס הראשונה וזו כנגד הכוס השנייה וכו', וזו נקראת סעודת משיח. א"כ כולם שוים בדבר הזה, הרמב"ם הגר"א והבעל שם טוב, זכותם תגן עלינו. לכן כולם עושים סעודה שלישית ביום שביעי של פסח (או שמיני של פסח בחוץ לארץ כמובן), ושותים גם קצת יין.

משמחי לב ביר'ה

יד. הגאון מוילנא היה נוהג לקנות במוצאי פסח בירה מאיזה גוי שגר בשכונה שלו לעשות עליה הבדלה. והתחילו לחפש מקורות למנהג הזה²¹. ויש כאלה

17. הרבה טועים וחושבים שזה תרגום יונתן, אבל באמת זה לא תרגום יונתן, יש גמרא מפורשת (מגילה דף ג' ע"א) שיונתן לא תרגם כתובים. ויותר מזה החתם סופר (כ"כ משמו בס' ליקוטי חבר בני חיים ח"ח דף ל"ד ע"ב) אומר על התרגום של רות שהמתרגם היה צדוקי. א"כ מה אתם מבלבלים את המח? זה לא תרגום יונתן זה תרגום סתם, ויש בו לפעמים דברים שקשים להבנה, ויש מקומות שיש בו הגהות וכו'.
18. והטריפוליטאים יודעים אותה יותר טוב מאיתנו, הייתה חנות מכולת אחת בפרדס כץ שקראו לה "חנות טרבלסי" (לא יודע מה השם של המוכר ואם החנות פתחה היום), אבל בשעה שהיה מוכר לקונים היה שר את התרגום הזה בערבית, כי היה זוכר אותו מילדותו בלבד, והיה זוכר את כל הקטעים האלה בארמית שתורגמו לערבית.
19. מי שיש לו שאלות בחקירה ילמד את הרמב"ם והוא עונה על הכל, זה מפליא איך הקב"ה שתל לנו באמצע ההיסטוריה של הגלות חכם גדול שיכול לענות על כל השאלות של האפיקורסים.
20. פעם אבא ע"ה אמר לי שהגר"א למד מיליון פעם את התלמוד, אבל כמובן שזו גוזמא, עשיתי חשבון שבשביל ללמוד את כל התלמוד מיליון פעם הוא היה צריך ללמוד כל יום ארבעים פעם את כל הש"ס! וא"כ הוא לא יאכל ולא ישנה, רק כל הזמן יקפוץ ממסכת למסכת. אבל הוא למד הרבה מאד.
21. ויש כאלה שאין להם מה לעשות והתחילו להביא מקורות מהאיר. וכעין זה הרב מרכבת המשנה כתב על משנה למלך שמביא מקורות בלי סוף - "כי יקרא" פרט למזומן

אמרו שהגר"א מסתמך על **תרגום יונתן** שתרגם את הפסוק (שמות י"ב י"ח) "עד יום האחד ועשרים לחודש בערב" - "עד יומא דעשרין וחד לירחא ברמשא תיכלון חמיע". הרי שהתרגום אומר לנו שביום האחד ועשרים בערב, כלומר לביל עשרים ושנים, תאכלו חמץ. אבל זו לא ראייה, כי תרגום יונתן לא התכוין שיעשו הבדלה על בירה, אלא התכוין לומר שלא תחשוב שכוונת הפסוק "עד יום האחד ועשרים בערב" עד ועד בכלל, שגם בערב תאכל מצות, אלא הכוונה של הפסוק עד הערב ואין הערב בכלל, וזו הכוונה שלו. אבל לאכול דוקא דברים של חמץ הוא לא אמר. אבל דברי הגר"א יש להם מקור מפורש מדברי הרמ"א בהלכות שבת (סימן רצ"ו ס"ב), שכתב: "ונהגו להבדיל במוצאי פסח על שכר ולא על יין משום דחביבי עליו", ו"שכר" סתם בדברי הראשונים, זה שכר שעורים²².

הגר"א לא עשה "מכירת חמץ"

טו. הגר"א לא היה עושה מכירת חמץ, ויש אומרים שמע מינה שהגר"א לא סומך על מכירת חמץ, ומזה באו "אברכים מבורכים" וטענו א"כ כל מכירת הקרקע בשמיטה היא לא שוה כלום, שהרי הגר"א לא רצה לסמוך על מכירת חמץ. "חזק וברוך"... וכי אותם אברכים לא מוכרים חמץ, הרי הם מוכרים, א"כ מה פתאום בשביעית אתה נהייה כמו הגר"א, זה מה שחסר לך?! אבל האמת היא שהגר"א לא עשה מכירת חמץ כי הוא לא היה צריך למכור, אבל הוא לא ביטל את דין "מכירת חמץ" שהרי כולם מכרו, ומחותנו בעל החיי אדם (כלל קכ"ד אות ב') כתב נוסח שטר מכירה (קצת באדיש וקצת בעברית), וקיצור שלחן ערוך העתיק ממנו (סי' ק"ד אות ב'), כולם כתבו את זה. ואלה שיש להם חנויות שמלאות בבירה וכדומה, מה יעשו?! וכי ישברו את הכל בערב פסח?! לכן הם מוכרים את החמץ וסוגרים את החנות ולא נכנסים אליה, אבל הגר"א לא היה צריך לזה, וכי יש לו חנות שמוכר בה בירה?! לכן הוא ביער את החמץ כפשוטו - "לא יראה ולא ימצא", והיה מבדיל בבירה לאחר פסח כדי להראות שהמצוה חביבה עליו, כי הוא היה אוכל מצות רק בשביל המצוה. וכשנגמרה המצוה מיד היה שותה בירה.

לא ספר העומר באחד הלילות

טז. כל לילה מעקב בספירת העומר ומי שישכח ולא יספור לילה אחד, יש לו בעיה כי שוב לא יוכל לספור בברכה ויצטרך לומר לחזן שיכוון לפטור אותו בברכה. לכן אדם צריך להזהר לספור בכל לילה ואם לא התפלל בבית הכנסת יספור בבית, ואם שכח לספור בלילה יספור ביום (בלי ברכה). ולכן אנחנו נוהגים לחזור לספור גם ביום, והמנהג הזה עתיק מאד, ונמצא בספר ים של שלמה²³ בסוף מסכת בבא קמא, שם מובאת רשימה של מנהגים בין בכל לארץ ישראל, שבבבל נוהגים מנהגים מסוימים, ובארץ ישראל נוהגים אחרת, ואחד מהמנהגים, שאלו נוהגים לספור בלילה, ואלו נוהגים לספור בלילה וביום (שם אות מ"ד), ולמה? שאם אדם שכח בלילה, כגון שהתפלל ביחיד, ביום החזן יזכיר לו, שלפני "תנא דבי אליהו" יאמר "היום שלשה ימים לעומר". וכך יצא ידי חובתו ביום, אבל אם שכח גם בלילה וגם ביום, ימשיך כל ימי העומר לספור בלי ברכה. אבל אנשים שבאים לבית הכנסת משבת

(חולין דף קל"ט ע"א), והכוונה שלו שיש מקורות על ידו והוא מביא מקורות מסוף העולם.
 22. ככה מוכח ברשב"ם וברש"י פרק ערבי פסחים (דף ק"ז ע"א), וככה כתב הרד"ל רבי דוד לוריא בשו"ת שלו (ד"ד) שסתם שכר בדברי ראשונים זה שכר שעורים. זו כוונת הרמ"א "משום דחביבי עליו".
 23. פעם אברך אחד שאל אותי, מה המקור למנהג ואמרתי לו "ים של שלמה", הוא חשב שיש ים כזה שבאים אליו כל האנשים לספור את העומר... ים של שלמה זה ספר. לא שמעת עליו?! כותבים אותו בראשי תיבות: יש"ש, חיבר אותו רבי שלמה לוריא.

לשבת וסופרים את העומר²⁴, אל תגיד להם אל תספרו, אלא תן להם לספור, רק תגיד בתור הלכה לכולם, שמי שלא ספר לא יברך, ומי שהבין, הבין, ומי שלא, יספור בברכה כי יש לו על מי לסמוך, שהרי דעת התוספות (מנחות דף ס"ו ע"א ד"ה זכר) שכל לילה זו מצוה בפני עצמה.

קטן שהגדיל בתוך ימי הספירה

יז. הרב עובדיה ע"ה אומר שקטן שגדל בימי העומר, אחרי שלש עשרה שנה כשהוא נהיה בר מצוה, מה שהוא ספיר עד עכשיו זה רק מדרבנן ועכשיו זה מדאורייתא, לא ממש מדאורייתא כי אנחנו נוקטים כדעה שבזמן הזה ספירת העומר היא מדרבנן, אבל קודם שעשה בר מצוה היה "תרי דרבנן" ועכשיו הוא "חד דרבנן", לכן לא יכול לספור אחר כך בברכה. והרב כתב על זה תשובות ארוכות מאד (שו"ת יבי"א ח"ג חאו"ח סי' כ"ז-כ"ח). ויש אומרים שבכל זאת יכול לברך, ולכן אם הוא בירך לא אומרים לו כלום.

טעה ולא אמר מוריד הטל או ברכנו

יח. התחלנו לומר מוריד הטל. ואם אדם טעה ואמר "משיב הרוח" לא יצא ידי חובה ואם לא סיים הברכה צריך לחזור לראש הברכה. ואם כבר חתם ואמר: "ברוך אתה ה' מחיה המתים", התפילה הלכה וצריך לחזור לראש התפילה. וב"ברכנו" אם חתם, יחזור לברכנו, ואם סיים תפלתו חוזר לראש.

מנין המרפסות

יט. יש לנו שאלה, אנשים שרואים אלו את אלו ממרפסות הבתים, זה מהמרפסת הזו וזה מהשניה²⁵, וכך עושים מנין, ויש אומרים כיון שיש בין המרפסות כביש הם לא יכולים להצטרף, אבל לדעתי אפשר להצטרף, כי ראינו בהלכות שבת דבר דומה, שהרמב"ם פוסק (פ"ג מהלכות עירובין ה"ח) שכל גגות העיר רשות אחת וכלים ששבתו כאן אפשר להעביר אותם לגג השני, אפילו שבין גג לגג יש הפסק, אבל יש כאלה שדחו ואמרו שיש הבדל בין הלכות עירובין להלכות תפילה, אבל צריך להוכיח הוכחה ברורה שאי אפשר לדמות, ובינתיים, יש אומרים שאסור, כך דעת הרב שלום כהן שליט"א וכך דעת הרב אברהם יוסף שליט"א, ויש דעות אחרות, אבל לכאורה אפשר ללמוד מהלכות שבת, ואפילו שיש דחיות, אבל גם לדחיות יש דחיות, ומי ששומע ויודע ללמוד, יעיין בזה ויכתוב שאלה ותשובה. ברוך השם לעולם אמן ואמן.

24. יש כאלה חברי כנסת מסכנים שהם כביכול שומרי שבת, והם באים לביל שבת לבית הכנסת, אבל לא באים ביום, ולמה לא באים ביום? בגלל שקשה להם, הם עייפים מרוב ההצבעות שהם עושים בכנסת כל השבוע, היד שלהם התעייפה, לא יכולה לתפוס סידור... מה נעשה?! הם מפסידים את קריאת התורה, יש דברים יפים בתורה, יש חידושים כל כך יפים, אתם מפסידים אותם, במקום זה מילאתם את הראש שלכם בהבלים, מה אומר השחקן הזה והזה. הכל שטויות והבלים.

25. היום יש הרבה כאלה בעוונות. בשבת שעברה היו אנשים שהלכו להתפלל ובאו שוטרים, ואמרו להם: אסור לכם להקהל - "להקהל ולעמוד על נפשם" (אסתר ח' י"א), והפרידו ביניהם. וכשהגיעו ל"משה ובני ישראל לך ענו שירה" כל אחד הלך לביתו "תביאמו ותטעמו בהר נחלתך" (שמות ט"ו י"ז) - כל אחד הלך להר שלו וישב שם... ולכן לא קראו בתורה את פרשת צו. ולא ידעו מה לעשות, וקראו במנחה של שבת שבעה עולים. זו דעת גאון גדול רבי יחזקאל לנדא בספרו דגול מרבבה (סי' קל"ה ס"ב), והסכימו לו הרב שער אפרים והמשנה ברורה (סי' קל"ה ס"ק ה'), ואמנם הרב חיד"א חולק (שו"ת חיים שאל ח"א סי' ע"א אות ה'), וסובר שבמנחה של שבת לא קוראים שבעה עולים, רק שלשה עולים, וידחו את הקריאה לשבת הבאה. אבל אם קראו כבר, לא יחזרו. ולא שהשוטרים עושים להכעיס, אין כאלה שעושים להכעיס, ובמיוחד עכשיו בגלל הקורונה, כל ישראל עם אחד, כל אחד רוצה לעזור, חילונים עוזרים לדתיים, דתיים עוזרים לחילונים, ואלו ואלו עוזרים לחרדים, אין שנאה בין ישראל, כי עם ישראל זה עם נבחר ומיוחד, ולא סתם אומרים "מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ" (ש"ב ז' כ"ג), אין גוי כמוהו בעולם, כולם אוהבים אחד את השני, אבל המשטרה יש לה פקודה לטובת העם והמדינה.

עורך: הרב ר' שמואל עידאן שליט"א
 תשובה ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 23. בין הפותרים נכונה יוגרל פרס (חובה לציין שם וכתובת)

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים
 מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
 ל"ע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאוזז ע"ה

אי בתמונה?

הלכה נאמנה

הלכות ראש חדש

א. אם שכח לומר בראש חדש "יעלה ויבוא" בערבית אינו חוזר גם בלילה הראשון וגם בלילה השני, וזו גמרא מפורשת (ברכות דף ל' עמוד ב'), למה? כי אין מקדשין את החדש בלילה. אבל בשחרית ובמנחה חוזרים. ובברכת המזון אין חוזרים, למה? הגמרא (שם מ"ט ע"ב) אומרת "דאי בעי אכיל ואי בעי לא אכיל", כלומר אם אתה רוצה אתה אוכל ואם אתה רוצה אתה לא אוכל. איך אפשר שלא לאכל? הרי אסור להתענות בראש חדש. אלא התוספות (שם בדיבור המתחיל דאי) מסבירים שהכונה שלא לאכל פת [לחם]. כי הוא יכול לאכל דברים אחרים, אבל בשבת צריכים לאכל לחם גם בסעודה של הלילה וגם בסעודה של הבוקר, אבל בראש חדש לכל הדעות אינו צריך פת. ולכן אם שכח "יעלה ויבוא" לא חוזר. (ובסעודה שלישית מחילוקת האם צריך לאכל פת. ולכן אם אדם שכח "רצה והחליצנו" בסעודה שלישית אין צריך לחזור, ואמנם צריך להגיד שלא לשכח. אבל אם אדם שכח אינו חוזר, כי אולי הלכה כהאומרים שסעודה שלישית אינה צריכה פת לאף שלהלכה יש לקיים סעודה שלישית בפת אם לא טבע ביותר, כמבאר בשלחן ערוך סימן רצ"א).

ב. ביעלה ויבוא אומרים: "זכרנו ה' אלקינו בו לטובה ופקדנו בו לברכה", והעולם נוהגים לומר "אמן" אחרי זכרנו ה' אלקינו בו לטובה ואחרי ופקדנו בו לברכה. אבל לא עושים ככה, אלא אומרים "אמן" פעם אחת על שניהם, וככה מובא בכף החיים (סימן תכ"ב אות א') בשם ספר "תולעת עקוב" לחכם מקבל ידוע (קרוי לזמן מרוב הדיבורים) ש"זכרנו" זה לגברים ו"פקדנו" זה לנשים, לכן לא מפרדים ביניהם, אלא אומרים ביחד "זכרנו ה' אלקינו בו לטובה - ופקדנו בו לברכה". וככה היה המנהג בתנועת שאין עונים פעמים "אמן", אלא אחרי שאומרים "ופקדנו בו לברכה" עונים אמן, ואני לא ידעתי למה עושים ככה, עד שמצאתי את הדבר הזה בכף החיים. וככה נכון. (גליון 69 אותיות ל"א, ל"ב, ל"ד, מ"ד).

ג. יש מנהג לומר "ברכי נפשי" לפני ערבית של ראש חדש, וככה נהוג אצלנו. יש אומרים שגם בליל שבת אומרים מזמור זה, אבל אנחנו לא נוהגים לומר בליל שבת. ולכן כדי לזכור שאומרים "יעלה ויבוא" (אמנם זה לא מעט בערבית, אבל צריך לזכור את זה), אז דופקים על השלחן, ויש שאומרים בקול "אלקינו ואלקי אבותינו" שבתחלת העמידה (בברכת אבות), כדי שישזכרו לומר יעלה ויבוא.

ידע ידע

א. רבי מנחם ריקאנטי חי לפני שבע מאות שנה בדורו של הרשב"א. פנראה הוא היה באיטליה, כי עיר "ריקאנט" היא באיטליה. (גליון 83 הערה 29).

ב. רבי אליהו בחור הוא חכם מדיקדק אשכנזי שחי באיטליה לפני 500 שנה, והוא עבר את גיל 80, ונפטר בשנת ש"ט [לפני ארבע מאות ושבעים שנה]. היה לו חוש הומור מיוחד במינו, והוא אמר: **"מי שיש לו קשיות על הספרים שלי, או שיבוא אלי למעלה** (כלומר אחרי פטירתו) **או שיחכה עד שאני ארד אליו ואשמע את הקטיוא... והוא כותב את זה בשירה ובזמרה** (בהקדמתו לספר התשובי, בנד"מ עמ' ב' ג'). בספר שלו **"התשובי"** יש 712 מלים מלשון חכמים, וספר **"מתרגמן"** שמביא מלים בארמית שספר הערוך לא הביא אותם, וספר **"הבחור"** שיש בו כללי הדקדוק, והנדע ביהודה (בהסכמתו שם) אמר שפדאי ללמוד בספר הזה כל יום חצי שעה עד שעה, (הנדע ביהודה ידע דקדוק, ולא כמו שאומרים שהוא לא ידע את זה, אלא שמרב ענה הוא פתב: "אני לא למדתי מספיק"). והגר"א כתב על פיו כללי הדקדוק. (והצ"ח כתב ספר הערות על ספר התשובי ואיך קרא לו? "עזר אור", מה הפננה? אלא תשובי זה אליהו הנביא, וכתוב עליו "ואזור עור אוור במתניו" (מלכים ב' פרק א' פסוק ח') והצ"ח החליף את האל"ף של אוור בע"ו, ואת הע"ו של עור באל"ף, ונעשה "עזר אור". כל השפה שלו מיוחדת במינה). ויש לו לר' אליהו בחור גם הגהות יקרות על ספר השרשים של הרד"ק (רבי דוד קמחי). (גליון 69 הערה 1, וגליון 67 הערה 14, וגליון 85 הערה 18).

ג. הגאון מהר"ם בן חביב - רבי משה בן חביב היה גאון גדול, והוא מזרעו של בעל נמוקי יוסף שנקרא רבי יוסף חביב (ויש פותביב"א חביב"א וזה אותו דבר), מהר"ם בן חביב חי בשנת תמ"ב, והיה בן דורו של הפרי תדש. (גליון 83 הערה 31).

למען הספר

היתה עירה שנקראת **"סאראגוסא"**, שהיה שם יהודי אחד שפרש ויצא לתרבות רעה (רחמנא ליצלו), קראו לו "חיים שמאי", והוא הלך והלשין למלך, ואמר לו: פעם בשנה מוציאים לכבודך ספר תורה, אתה חושב שזה באמת ספר תורה? הוא ריק, שאל אותו המלך: "מאיפה אתה יודע?" אמר לו: "אני הייתי אצלם, וראיתי שהם מוציאים את הקלף יום לפני שאתה בא, ואתה בא ושומע שעושים בשבילך כבוד, הם משחקים בך". אמר המלך: "אם ככה, אבוא בהפתעה עוד שבווע לראות את זה". הודיע להם שבשבווע הבא המלך בא עוד פעם לשכונת היהודים. היו שם שנים עשר ספרי תורה, ומוציאים אותם מכל בתי הכנסת לכבוד המלך. והם עשו כרגיל, הורידו את הקלף מהספרי תורה, והשאירו רק תיקים ריקים, (פלים רקים אל תמעיטו) (מלכים ב' פרק ד' פסוק ג'). אבל באותו לילה גורלי, השמש של בית הכנסת חלם שבא מישוה ואמר לו: "קום מהר ותחזיר את קלף ספר התורה למקום שלו, זו סכנה". ובא בחלום גם לכל השמשים בבית הכנסת, והזהיר אותם על זה. ובבקר אמו: 'אם כלם חלמו ככה, סימן שזה אמת', והזהירו הכל למקום. למחרת המלך אמר להם: "תפתחו לי את התיקים של ספר התורה שלכם, לראות תורת משה רבנו..." הרבנים שם פחדו, כי לא ידעו ממה שעשו הגבאים. מיז המלך צוה לאחד מעבדיו שיפתח אותם, והמלך ראה בכלם את קלף ספר התורה, וכלם פתוחים במקום אחד ומיוחד, בפסוק: **"ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם להפרי בריתי אתם כי אני ה' אלהיהם"** (ויקרא פרק כ"ו פסוק מ"ד). כמה זה חזק את הלב. זה היה בחדש שבט בשנת חמשת אלפים קס"ג (בין גרוש ספרד הראשון שהיה בשנת קנ"א, לגרוש ספרד השני שהיה בשנת רנ"ב). (גליון 113 הערה 3).

חידה

שלישית בשביעי אף שאינו שביעי

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי.
 תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת)
 נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב
 פתיונות נפרסם בעלון ה' שבוע הבא